

Návrh novelizace Vzdělávacího programu chirurgie 07/2024

ZÁKLADNÍ KMEN CHIRURGICKÝ

Délka: minimálně 30 měsíců.

Pozn. Pracovní skupina původně navrhovala prodloužení vzdělávání v základním kmeni chirurgickém na 36 měsíců, nicméně od toho musela následně ustoupit, neboť MZ ČR již dopředu avizovalo, že toto prodloužení by si vyžádalo změnu příslušného zákona, což není v současné době možné a MZ ČR k tomu ani nehodlá přistoupit.

Povinná odborná praxe v oboru:

1. anesteziologie a intenzivní medicína – 1 měsíc,
2. vnitřní lékařství – 1 měsíc,
3. chirurgie – 28 měsíců.

Z toho 3 měsíce v akreditovaném zařízení pro obor chirurgie nebo úrazová chirurgie (traumatologie) nebo ortopedie a traumatologie pohybového ústrojí, které zajišťuje péči v akutní traumatologii v rozsahu alespoň 500 ošetření traumat ročně, z toho 30 osteosyntéz, nebo průměrně 500 ošetření traumat a 30 osteosyntéz ročně za poslední 3 kalendářní roky.

Je-li školenec zařazen ve specializačním oboru:

- a) cévní chirurgie nebo
- b) dětská chirurgie nebo
- c) plastická chirurgie,

může maximálně 8 měsíců z 28 měsíců povinné odborné praxe v rámci základního chirurgického kmene absolvovat v akreditovaném zařízení pro tyto specializační obory.

Povinná vzdělávací aktivita:

Kurz Novinky v chirurgii

Doporučená vzdělávací aktivita:

Kurz chirurgické sonografie E-FAST

Kurz laparoskopie

Výkony, které musí školenec provést nebo u kterých musí asistovat v rámci povinné odborné praxe v oboru:

Výkony, které musí školenec provést	Počet
Ošetření komplikovaných a nekomplikovaných ran	30
Malé výkony v oblasti ruky a prstů	5
Punkce a drenáž hrudníku	5
Operace povrchových hlíz, furunklů, benigních kožních tumorů	10
Operace volné a uskřínuté kýly	25
Apendektomie	25

Operace varixů dolních končetin	10
Laparoskopické výkony	10
Amputace na končetinách	10
Malé výkony v oblasti anu, anoskopie, rektoskopie	20
Operace pilonidálního sinu včetně krytí defektu místním posunem	5
Konzervativní ošetření poranění kloubů a měkkých tkání, včetně imobilizačních technik	30
Ošetření poranění šlachy	3
Konzervativní léčba zlomenin (repoziční manévry, trakční techniky, techniky sádrování a jiné imobilizační metody)	20
Výkony na žaludku, střevě (sutura, stomie apod.)	5
Výkony na prsu (drenáž abscesu, benigní léze)	5
Svodná a regionální lokální anestezie	10
Punkce kloubu	5
Výkony, u kterých musí školenec asistovat	Počet
Asistence na operačním sále u dutinových poranění	3
Asistence na operačním sále u končetinových poranění (vnitřní osteosyntéza, aplikace zevního fixátoru, artroskopicky asistované ošetření nitrokloubních traumat)	20
Asistence při tracheostomii, tyreoidektomii	3

Potvrzení o provedených výkonech podepisuje školitel a garant oboru na pracovišti školence, kteří odpovídají za potřebné teoretické znalosti a praktické dovednosti školence.

Požadavky na technické a věcné vybavení a personální zabezpečení pro pracoviště, které jsou podmínkou pro získání akreditace k provádění specializačního vzdělávání lékařů:

Zdravotní péče je zajištěna v nepřetržitém pracovním režimu nejméně:

- lékařem se specializovanou způsobilostí v oboru chirurgie,
- lékařem se specializovanou způsobilostí v oboru chirurgie nebo lékařem zařazeným do specializační přípravy v oboru chirurgie s minimálně 3měsíční praxí od zařazení do oboru,
- lékařem se specializovanou způsobilostí v oboru anesteziologie a intenzivní medicína,
- lékařem se specializovanou způsobilostí v oboru radiologie a zobrazovací metody,
- lékařem se specializovanou způsobilostí v oboru vnitřní lékařství.

Je zajištěna dostupnost lékaře se specializovanou způsobilostí v oboru gynekologie a porodnictví. Dostupností lékaře se specializovanou způsobilostí v oboru gynekologie a porodnictví se pro účely vzdělávání v základním kmeni rozumí dostupnost rady a pomoci prostřednictvím telefonu nebo elektronicky, v případě vyžádání fyzická přítomnost v závislosti na naléhavosti provedení výkonu a na klinickém stavu pacienta. Poskytovatel zajišťující povinnou odbornou praxi může dostupnost lékaře se specializovanou způsobilostí v oboru gynekologie a porodnictví zajistit také prostřednictvím poskytovatele zdravotních služeb akreditovaným pro zajišťování vzdělávání v základním gynekologicko-porodnickém kmeni nebo vlastním specializovaným výcviku pro obor gynekologie a porodnictví, se kterým uzavře smlouvu.

Poskytovatel zdravotních služeb má oprávnění k poskytování lůžkové péče v oboru chirurgie.

Zařízení disponuje nejméně 2 operačními sály.

Součástí poskytovatele zdravotních služeb, u kterého probíhá odborná praxe:

- lůžkové oddělení anesteziologie a intenzivní medicíny, nebo jednotka intenzivní péče, popřípadě multioborová jednotka, s možností alespoň krátkodobé umělé plicní ventilace;
- radiodiagnostické oddělení;
- interní oddělení nebo 24hodinová dostupnost lékaře se specializovanou způsobilostí v oboru vnitřní lékařství;
- pracoviště endoskopie;
- má zajištěny služby v oboru: hematologie a transfuzní lékařství, klinická biochemie, lékařská mikrobiologie a patologie, gynekologie a porodnictví.

Počet hospitalizovaných pacientů za kalendářní rok – minimálně 1 000 nebo průměrně 1 000 ročně za poslední 3 kalendářní roky.

Počet ambulantně ošetřených pacientů za kalendářní rok – minimálně 10 000 nebo průměrně 10 000 ročně za poslední 3 kalendářní roky.

Seznam typů výkonů a jejich počet za kalendářní rok:

- plánované operace – 700 nebo průměrně 700 ročně za poslední 3 kalendářní roky;
- akutní operace – minimálně 200 nebo průměrně 200 ročně za poslední 3 kalendářní roky, z toho laparoskopické operace akutní nebo plánované – minimálně 100 nebo 100 ročně za poslední 3 kalendářní roky;
- ošetření traumat – minimálně 500, z toho minimálně 30 osteosyntéz, nebo průměrně 500 ošetření traumat a 30 osteosyntéz ročně za poslední 3 kalendářní roky.

Pokud akreditované zařízení neprovádí ošetřování traumat pohybového ústrojí, je povinno umožnit školení provedení předepsaných povinných výkonů a jejich asistencí z oblasti traumatologie pohybového aparátu na smluvním pracovišti, které je akreditovaným zařízením pro zajištění vzdělávání v základním chirurgickém kmeni.

Charakteristika činností, pro které absolvent po ukončení vzdělávání v základním chirurgickém kmeni získal způsobilost

Pozn. Tyto činnosti, tj. tzv. kompetence, jsou upraveny samostatnou právní normou a to Vyhláškou č. 561/2020 Sb. ze dne 15. prosince 2020 o stanovení činností, které může vykonávat lékař bez odborného dohledu po získání certifikátu o absolvování základního kmene chirurgického. Níže je uveden návrh novelizace tohoto právního předpisu, který byl vypracován spolu s návrhem novely vzdělávacího programu, neboť s ním úzce souvisí.

Lékař může po získání certifikátu o absolvování základního kmene chirurgického bez odborného dohledu dále vykonávat následující činnosti:

- a) samostatná práce na chirurgické ambulanci – v rámci ambulantní péče je lékař po úspěšném absolvování kmene oprávněn samostatně provádět diagnostiku a léčbu všech běžných onemocnění a stavů z oblasti všeobecné chirurgie, a to včetně vyšetření nemocných s podezřením na náhlou příhodu břišní, návrhu léčebného postupu u těchto osob a jejich doporučení k hospitalizaci nebo ambulantní léčbě;
- b) samostatná práce na úrazové ambulanci – v rámci ambulantní péče je lékař po úspěšném absolvování kmene oprávněn provádět základní diagnostiku a ambulantní léčbu nemocných s úrazy, a to včetně doporučení k hospitalizaci nebo ambulantní léčbě;
- c) indikovat a interpretovat laboratorní vyšetření a zobrazovací metody; na základě jejich výsledků indikovat léčivé přípravky a zdravotnické prostředky s výjimkou radiofarmak a cytostatik;
- d) indikovat transfuzní přípravky a krevní deriváty;
- e) provádět profylaxi tetanové a ranné infekce;

- f) provádět ošetření (suturu) poranění kůže a podkoží, včetně lokální anestezie, provádět suturu extenzorového aparátu horních a dolních končetin;
- g) transnasálně zavádět různé typy sond k vyšetření, dekompresi a výživě trávicího traktu;
- h) zavádět centrální žilní přístupy;
- i) provádět hrudní punkci a drenáž;
- j) posuzovat a řešit ranné komplikace a rozhodovat o dalším individuálním léčebném postupu;
- k) provádět základní ošetření popálenin, omrzlin, chemického a radiačního poranění;
- l) provádět chirurgické ošetření poranění měkkých tkání;
- m) ošetřovat nemocné se syndromem diabetické nohy; provádět nekrektomie měkkých tkání; indikovat a aplikovat VAC systém; provádět diagnostiku kompartment syndromu včetně doporučení nemocného k hospitalizaci a další léčbě;
- n) operovat povrchové hlízy, furunkly a benigní kožní tumory; provádět operace pilonidálního sinu včetně krytí defektu místním posunem;
- o) provádět amputace na končetinách, z toho nad metatarsální linií na základě indikace lékaře se specializovanou způsobilostí;
- p) provádět jednodušší proktologické výkony pro píštěle, abscesy a hemoroidy;
- q) provádět operace varixů dolních končetin na základě indikace lékaře se specializovanou způsobilostí;
- r) provádět apendektomie laparoskopické i klasické na základě indikace lékaře se specializovanou způsobilostí;
- s) provádět operace kýl laparoskopické i klasické bez současného výkonu na trávicím traktu na základě indikace lékaře se specializovanou způsobilostí;
- t) provádět diagnostické laparoskopie včetně odběru biopsie z dutiny břišní na základě indikace lékaře se specializovanou způsobilostí;
- u) provádět laparoskopické i otevřené založení stomie na trávicím traktu na základě indikace lékaře se specializovanou způsobilostí.

VLASTNÍ SPECIALIZOVANÝ VÝCVIK

Délka: 42 měsíců.

Povinná odborná praxe:

1. poskytovatel zdravotních služeb poskytující lůžkovou zdravotní péči ve všeobecné chirurgii s akreditací I. typu – 30 měsíců (včetně účasti na povinných vzdělávacích aktivitách);
2. poskytovatel zdravotních služeb poskytující lůžkovou zdravotní péči ve všeobecné chirurgii s akreditací II. typu – 6 měsíců (z toho 1 měsíc stáž na chirurgickém pracovišti, které je součástí komplexního onkologického centra nebo pracovišti akreditovaném pro onkochirurgii).

Povinná odborná doplňková praxe (6 měsíců):

- Popáleninová medicína – 1 týden
- Plastická chirurgie (včetně chirurgie ruky) – 1 týden
- Dětská chirurgie – 2 týdny
- Hrudní chirurgie – 2 týdny
- Cévní chirurgie – 2 týdny

Úrazová chirurgie – 12 týdnů
 Gynekologie a porodnictví – 2 týdny
 Urologie – 2 týdny

Povinná účast na vzdělávacích aktivitách:

1. Odborné, prakticky orientované vzdělávací aktivity garantované Českou chirurgickou společností, UEMS, AMA, typu kurz, workshop apod. (včetně akcí zahraničních) – min. 40 hodin;
2. Odborné akce garantované příslušnou odbornou společností nebo IPVZ, ČLK, UEMS a AMA, typu kongres, konference, seminář (včetně akcí zahraničních) – min. 30 kreditů ČLK, CME/AMA.

Rozsah požadovaných praktických dovedností ověřovaných na konci vlastního specializovaného výcviku:

Oblast	Výkon	Počet
Hlava, krk	celkem	10
	tracheostomie, uzliny, tumory, štítná žláza	10
Hrudník	celkem	25
	torakotomie (plicní resekce, jícnová chirurgie) prsni žláza	5 20
Břišní chirurgie	celkem	285
	všeobecná (laparotomie, laparoskopie, apendektomie)	80
	žaludek (resekce, sutura vředu, gastrostomie, gastroenteroanastomóza, pyloroplastika, bariatricie)	5
	žlučový trakt (cholecystektomie, revize žlučových cest, anastomózy)	50
	játra, slezina (biopsie, ošetření traumatu, resekce, splenektomie)	10
	tenké střevo (resekce, stomie, anastomózy)	10
	tlusté střevo + rektum (resekce, stomie, anastomózy)	30
	anorektum (hemoroidy, píštěle, abscesy)	30
kýly	70	
Muskuloskeletální systém	celkem	50
	trauma (osteosyntézy, ošetření svalů, šlach) infekce (diabetická noha, amputace, nekrektomie)	30 20
Cévy	celkem	20
	vény arterie	10 10
Celkem		390

Hodnocení – za každý výkon získá školenec jako operatér 2 body, jako asistent 1 bod; školenec musí získat celkem 500 bodů, přičemž jako operatér minimálně 300 bodů; v každé skupině (1-5) musí provést minimálně 75 % uvedených výkonů (součet asistence + operatér).

Průběh a hodnocení specializačního vzdělávání:

Specializační vzdělávání probíhá pod vedením přiděleného školitele v akreditovaném zařízení.

Průběžné hodnocení školitelem – záznamy o absolvované praxi a školicích akcích v průkazu odbornosti (v šestiměsíčních intervalech), záznamy o provedených výkonech; celkové zhodnocení na konci vlastního specializovaného výcviku s jeho záznamem v průkazu odbornosti.

Předpoklady přístupu k atestační zkoušce:

- absolvování povinné praxe a povinné doplňkové praxe potvrzené všemi školiteli se specializovanou způsobilostí nebo zvláštní odbornou způsobilostí nebo zvláštní specializovanou způsobilostí;
- složení zkoušky po ukončení vzdělávání v základním kmeni;
- podání přihlášky k atestační zkoušce; správnost údajů uvedených v přihlášce potvrzuje školitel akreditovaného zařízení, v němž se uskutečňuje vzdělávací program a zaměstnavatel uchazeče;
- předložení potvrzení o provedených výkonech podepsané školitelem a garantem oboru na pracovišti školence, kteří odpovídají za potřebné teoretické znalosti a praktické dovednosti školence;
- povinný (zkušební) operační výkon – bude vykonán na pracovišti školence za účasti 1 člena atestační komise, školitele, ev. vedoucího lékaře školencova pracoviště; o průběhu atestační operace vyhotoví člen atestační komise písemný záznam s hodnocením.

Vlastní atestační zkouška – zkouška je ústní; školenc si vylosuje 3 odborné otázky (po jedné z oblastí obecné chirurgie, speciální chirurgie a traumatologie).

Charakteristika činností, pro které absolvent specializačního vzdělávání získal způsobilost:

Po splnění podmínek vzdělávacího programu a po úspěšném vykonání atestační zkoušky získává lékař specializovanou způsobilost v chirurgii, která jej opravňuje k samostatnému výkonu povolání v oboru chirurgie. Konkrétně k:

1. vedení operační skupiny a pohotovostní služby na chirurgickém pracovišti;
2. samostatnému provádění operačních výkonů všeobecné a úrazové chirurgie, pro které jsou na pracovišti splněny podmínky stanovené příslušnými předpisy (organizační, technické, materiální, centra specializované péče, transplantační centra), a to v rozsahu adekvátnímu náplni teoretických znalostí a praktických dovedností vzdělávacího programu chirurgie;
3. možnosti zastávat vedoucí pozici na chirurgickém pracovišti, splní-li lékař podmínky stanovené příslušným stavovským předpisem ČLK (délka praxe, licence vedoucího lékaře/primáře zdravotnického zařízení);
4. samostatnému provádění operačních výkonů všeobecné a úrazové chirurgie u dětí od 2 let věku ve zdravotnickém zařízení, kde tato péče není zajištěna lékařem se specializovanou způsobilostí v dětské chirurgii;
5. samostatnému provádění neodkladných operačních výkonů všeobecné a úrazové chirurgie u dětí do 2 let věku, kde tato péče není zajištěna lékařem s příslušnou specializovanou způsobilostí a kde by neprovedení zákroku mohlo vést k ohrožení zdraví nebo života dítěte;
6. samostatnému provádění neodkladných operačních výkonů oboru urologie, gynekologie, cévní chirurgie, hrudní chirurgie a/nebo plastická a rekonstrukční chirurgie ve zdravotnickém zařízení, kde tato péče není zajištěna lékařem s příslušnou specializovanou způsobilostí, a kde by neprovedení zákroku mohlo vést k ohrožení zdraví nebo života nemocného;
7. samostatnému provádění operačních výkonů na pomezí odbornosti chirurgie, urologie, gynekologie a/nebo cévní chirurgie v případě vysoce specializované onkochirurgické péče.

Charakteristika akreditovaného zařízení I. typu:

Školitel má specializovanou způsobilost v oboru chirurgie a min. 3 roky praxe v oboru od získání specializované způsobilosti v oboru chirurgie a s minimálním pracovním úvazkem ve výši 0,5 u daného poskytovatele zdravotních služeb.

Poměr školitel/školenec v rámci specializovaného výcviku – 1:3.

Zařízení disponuje nejméně 2 operačními sály.

Součástí podílející se na činnosti zařízení:

- lůžkové oddělení anesteziologie a intenzivní medicíny, nebo jednotka intenzivní péče, popřípadě multioborová jednotka, s možností alespoň krátkodobé umělé plicní ventilace;
- radiodiagnostické oddělení;
- interní oddělení nebo 24hodinová dostupnost lékaře se specializovanou způsobilostí v oboru vnitřní lékařství;
- pracoviště endoskopie;
- má zajištěny služby v oboru: hematologie a transfuzní lékařství, klinická biochemie, lékařská mikrobiologie a patologie, gynekologie a porodnictví.

Pohotovostní služba je zajištěná:

- lékařem se specializovanou způsobilostí v oboru chirurgie,
- lékařem se specializovanou způsobilostí v oboru chirurgie nebo lékařem zařazeným do specializační přípravy v oboru chirurgie s minimálně 3měsíční praxí od zařazení do oboru,
- lékařem se specializovanou způsobilostí v oboru anesteziologie a intenzivní medicína,
- lékařem se specializovanou způsobilostí v oboru radiologie a zobrazovací metody,
- lékařem se specializovanou způsobilostí v oboru vnitřní lékařství.

Počet hospitalizovaných pacientů za kalendářní rok – min. 1 000 nebo průměrně 1 000 ročně za poslední 3 kalendářní roky.

Počet ambulantně ošetřených pacientů za kalendářní rok – min. 10 000 nebo průměrně 10 000 ročně za poslední 3 kalendářní roky.

Seznam typu výkonů a jejich počet za kalendářní rok:

- plánované operace – 700 nebo průměrně 700 ročně za poslední 3 kalendářní roky;
- akutní operace – min. 200 nebo průměrně 200 ročně za poslední 3 kalendářní roky, z toho laparoskopické operace (akutní či plánované) – min. 100 nebo průměrně 100 ročně za poslední 3 kalendářní roky;
- ošetření traumat – min. 500 (z toho min. 30 osteosyntéz) nebo průměrně 500 ošetření traumat a 30 osteosyntéz ročně za poslední 3 kalendářní roky – počet za pracoviště nebo zdravotnické zařízení.

Charakteristika akreditovaného zařízení II. typu:

Školitel má specializovanou způsobilost v oboru chirurgie a min. 3 roky praxe v oboru od získání specializované způsobilosti v oboru chirurgie a s minimálním pracovním úvazkem ve výši 0,5 u daného poskytovatele zdravotních služeb.

Poměr školitel/školenec v rámci specializovaného výcviku – 1:3.

Lékařská pohotovostní služba zajištěná minimálně:

- lékařem se specializovanou způsobilostí v oboru chirurgie;
- dalším lékařem se specializovanou způsobilostí v oboru chirurgie nebo lékařem zařazeným do specializační přípravy v oboru chirurgie s minimálně 3měsíční praxí od zařazení do oboru;
- dalším lékařem se specializovanou způsobilostí v oboru traumatologie (úrazové chirurgie), nebo ortopedem se specializovanou způsobilostí v oboru ortopedie a traumatologie pohybového ústrojí, nebo chirurgem se specializovanou způsobilostí v oboru z chirurgie s dlouholetou zkušeností s ošetřováním traumat pohybového ústrojí;

- lékařem se specializovanou způsobilostí v oboru anesteziologie a intenzivní medicína;
- lékařem se specializovanou způsobilostí v oboru radiologie a zobrazovací metody, vnitřní lékařství, gynekologie a porodnictví, urologie, neurologie.

Zařízení disponuje nejméně 2 operačními sály.

Součástí podílející se na činnosti zařízení:

- lůžkové oddělení anesteziologie a intenzivní medicíny;
- radiodiagnostické oddělení se zajištěním nepřetržitého provozu;
- interní oddělení;
- gynekologicko-porodnické oddělení;
- oddělení ortopedie a traumatologie pohybového ústrojí, začlenění do chirurgicko-traumatologického týmu;
- pracoviště endoskopie;
- patologické oddělení;
- nepřetržitá služba laboratoře hematologické, biochemické a mikrobiologické.

Počet hospitalizovaných pacientů za kalendářní rok – min. 2 500 nebo průměrně 2 500 ročně za poslední 3 kalendářní roky.

Počet ambulantně ošetřených pacientů za kalendářní rok – min. 20 000 nebo průměrně 20 000 ročně za poslední 3 kalendářní roky.

Počet pacientů ošetřených ve specializovaných ambulancích za rok – min. 1000 nebo průměrně 1 000 ročně za poslední 3 kalendářní roky.

Seznam typů výkonů a jejich počet za kalendářní rok:

- plánované operace – 1 500 nebo průměrně 1 500 ročně za poslední 3 kalendářní roky;
- akutní operace – min. 500 nebo průměrně 500 ročně za poslední 3 kalendářní roky, z toho laparoskopické operace (akutní či plánované) – min. 200 nebo průměrně 200 ročně za poslední 3 kalendářní roky;
- ošetření traumat – min. 500 (z toho min. 50 osteosyntéz) nebo průměrně 500 ošetření traumat a 50 osteosyntéz ročně za poslední 3 kalendářní roky – počet za pracoviště nebo zdravotnické zařízení;
- základní ošetření polytraumat.

Prof. MUDr. Josef Vodička, Ph.D.

e-mail: vodicka@fnplzen.cz